

Szakdolgozat tartalmi kivonata

Városi vetett méhlegelők virágokra és beporzókra gyakorolt hatása

Horváth Anna

Természetvédelmi mérnöki szak, Bsc, nappali

Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet

Belső témavezető: Dr. Sárospataki Miklós, egyetemi docens

Külső témavezető: Szigeti Viktor, HUN-REN, Ökológiai Kutatóközpont

A világ népessége exponenciálisan nő, ami növekvő igényeket generál az emberi élelmiszertermelés terén. Ennek következtében a mezőgazdasági területek bővülnek, a városok terjeszkednek, a legtöbb esetben a természeti erőforrások kárára. Az emberi tevékenység drasztikus hatást gyakorol a természetes élőhelyekre, ezek elvesztése, átalakítása, feldarabolódása veszélyezteti a biológiai sokféleséget és az ökoszisztéma-szolgáltatásokat. Az ökoszisztéma-szolgáltatásokon belül a szabályozó szolgáltatások között szerepel a természet és a biodiverzitás megőrzése, valamint a beporzás is. A beporzás nélkülözhetetlen folyamat az életközösségek hosszú távon való működéséhez, míg a virágos növények és a beporzó rovarok elengedhetetlen komponensei a biológiai sokféleségnek. A városi területek növekedése, illetve mezőgazdaság gyors és intenzív térhódítása veszélyeztetik leginkább a beporzókat, annak ellenére is, hogy mezőgazdasági haszonnövényeink legalább 75%-a állatok által végzett beporzásra szorul.

Szakedolgozatomban Budapest XII. kerületének beporzókat támogató beavatkozásait vizsgáltam. A dolgozatom célja felmérni a vetett méhlegelők beporzó közösségeit, hogy a méhlegelők pozitív hatásairól képet kaphassunk. Ehhez a 12 kijelölt méhlegelőhöz 12 paramétereiben és tulajdonságaiban hasonló kontroll területtel dolgoztam. 2022-ben 5 alkalommal végeztem terepi vizsgálatokat, melyek során random mintavételezési eljárással rögzítettem a zöld növény borítást, a vegetáció magasságát, a virágok mennyiségét és a virágzó növények fajsámát és diverzitását, illetve a beporzók mennyiségét, fajsámát és diverzitását. A helyenként nem megfelelő kezelési eljárások, és a szárazság okozta negatív hatások ellenére is a beporzókat támogató tevékenységeknek kimutathatóan pozitív hatásuk volt a beporzóközösségekre.

A mintavételezési eljárás, melynek során elegendő a beporzókat és a virágokat morfo-csoportokba sorolni, lehetővé teszi, hogy citizen-science (lakossági adatgyűjtő) projektként egy hosszútávú monitoring program jöhessen létre. Az Ökológiai Kutatóközponttal végzett kutatásunk célja volt, hogy egy jól működő monitoring rendszer megalapozásával rálássunk a városi beporzást segítő beavatkozások hibáira, hiányosságaira, és javaslatokat tehessünk fejlesztésükre. A XII. kerületi beporzó barát intézkedések 2023-ban is folytatódtak, illetőleg a méhlegelők kialakításánál őshonos virágmag keveréket használtak, amit mindenképpen sikernek könyvelhetünk el természetvédelmi szempontból.

